

Tomasz Bigaj

MATEMATYKA A ŚWIAT REALNY

Centralnym problemem rozprawy jest zagadnienie stosowalności matematyki do opisu świata fizycznego, rozpatrywane głównie ze względu na jego ontologiczne konsekwencje.

Autor realizuje najlepsze wzorce filozofii analitycznej w szczególności jej stylu charakterystycznego dla szkoły Lwowsko–Warszawskiej.

Wydział Filozofii i Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa
1997, ss. 157.

Erwin Schrödinger

CZYM JEST ŻYCIE?

UMYSŁ I MATERIA, SZKICE AUTOBIOGRAFICZNE

Esej *Czym jest życie?* to jeden z najznakomitszych opisów wyrażających tęsknotę autora za „spójną wiedzą o świecie”. Praca kierowana jest przede wszystkim do osób pozostających poza środowiskiem naukowców. Historia nauki pokazała, że — wywierając duży wpływ na rozwój biologii — esej ten spełnił swoje zadanie. Szczególnie cenne są rozważania na temat fizycznych podstaw zjawisk decydujących o istnieniu żywych organizmów, mimo że powstały na niemal dziesięć lat przed odkryciem struktury DNA.

Uzupełnieniem tego eseju jest *Umysł i Materia*, w którym autor zastanawia się nad fizycznymi i biologicznymi uwarunkowaniami pracy umysłu.

Prószyński i S-ka, Warszawa 1998, ss. 208.

*UWAGA: Tekst został zrekonstruowany przy pomocy środków automatycznych; możliwe są więc pewne błędy, których sygnalizacja jest mile widziana (obi@opoka.org). Tekst elektroniczny posiada odrębną numerację stron.

Roman Marcin Olejnik

O POMIARZE

Pomiar i mierzenie — koncepcja Kazimierza Ajdukiewicza i jej krytyka

Książka analizuje teorię pomiaru K. Ajdukiewicza na podstawie czterech jego prac, jak również w odniesieniu do innych opracowań z zakresu tego tematu. Przeprowadzane analizy pozwalają na wydobycie wielu ważnych kwestii filozoficznych, które zazwyczaj bywają ignorowane lub pomijane przez autorów koncentrujących swą uwagę na technicznych aspektach pomiaru. Wnikliwe dystynkcje pomiędzy numerowaniem, skalowaniem i pomiarem mogą stanowić ważną lekcję kultury logicznej dla fizyków oraz dla filozofów fizyki.

Wydawnictwo Politechniki Częstochowskiej, Częstochowa 1998, ss. 185.

G. E. R. Lloyd

NAUKA GRECKA: OD TALESA DO ARYSTOTELESA

(T. I)

NAUKA GRECKA PO ARYSTOTELESIE (T. II)

Tom pierwszy poświęcony jest początkom nauki greckiej — powstaniu myśli naukowej będącej fundamentem kultury Zachodu. Autor przedstawia koncepcje jońskich filozofów przyrody i pitagorejczyków, a także początki greckiej astronomii i medycyny oraz poglądy Platona i Arystotelesa.

Tom drugi przedstawia osiągnięcia greckich uczonych epoki hellenistycznej w takich dziedzinach jak matematyka, astronomia, biologia i medycyna. Ostatnie dwa rozdziały poświęcone są dwóm wielkim uczonym greckim epoki cesarstwa — Ptolomeuszowi i Galenowi.

Prószyński i S-ka, Warszawa 1998, t. I. ss. 139, t. II. ss. 186.

Jayant V. Narlikar

LŹEJSZA STRONA GRAWITACJI

Wprowadzenie do teorii grawitacji

Książka zawiera przystępne omówienie dawnych i obecnych teorii grawitacji w kontekście najważniejszych zagadnień z nią związanych — od najstar-

szych poglądów na temat ruchu ciał niebieskich, przez newtonowskie prawo powszechnego ciężenia i ogólną teorię względności Einsteina po koncepcje pochodzenia i ewolucji wszechświata. Współtwórca teorii *quasi* stacjonarnego stanu wszechświata wyjaśnia poszczególne problemy (grawitacji) — najbardziej tajemniczej siły natury.

Na koniec należy jednak zauważyć, że książka zawiera pewne tezy filozoficzne, z którymi trudno się zgodzić.

Wydawnictwo Amber, Warszawa 1998, ss. 214.

James Reston, Jr.

GALILEUSZ

Autor prezentuje postać Galileusza, uczonego i jednego ze znaczących aktorów XVI-wiecznej sceny politycznej, naukowej i religijnej. Zmagania o słusność nowej nauki stają się ilustracją wątku przewijającego się w rozwoju myśli ludzkiej: relacji między religią a nauką. Biografia Galileusza, wzbogacona o barwne opisy życia codziennego i stosunków społeczno-politycznych ówczesnych Włoch, zawiera swoiste przesłanie: uzmysławia, że „sprawa Galileusza” jest nadal aktualna.

Prószyński i S-ka, Warszawa 1998, ss. 396.

FILOZOFICZNE I NAUKOWO-PRZYRODNICZE ELEMENTY OBRAZU ŚWIATA

Anna Latawiec i Anna Lemańska (red.)

Książka zawiera referaty, jakie zostały wygłoszone na Sympozjum zorganizowanym przez Katedry Filozofii Przyrody i Metodologii Nauk Systemowo-Informacyjnych Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej ATK. Wydaje się, że największy wpływ na tworzenie się współczesnego (całościowego) obrazu świata mają dwa czynniki: naukowy i filozoficzny. Wskazywanie różnorodnych elementów składających się na wizję świata, badanie ich wzajemnych powiązań i uwarunkowań pozwalają lepiej poznać samego człowieka. Jak twierdzą redaktorzy — książka jest zaproszeniem do dyskusji. Szczególnie interesujący jest — poruszany w kilku pracach —

problem związku między filozofią a naukami szczegółowymi.

Wydawnictwo Akademii Teologii Katolickiej, Warszawa 1998, ss. 174.

ZAGADKA WSZECHŚWIATA

ZNAK nr 522 (listopad) 1998

Rzadko pojawiają się w naszych lekturach czasopisma, na które należy zwrócić uwagę. Ponieważ 522. numer „Znaku” zawiera wyjątkowo interesujące artykuły, w dodatku napisane przez znanych autorów, dlatego warto do tego numeru zajrzeć. Każdy z artykułów jest swoistą odpowiedzią na pytania, jakie współczesny człowiek kieruje w stronę kosmologii. Np. czym jest Kosmos? Co to znaczy, że jesteśmy dziećmi Wszechświata? Czy czas i przestrzeń istnieją realnie? Numer otwiera wywiad z ks. prof. Michałem Hellerem na temat rozumienia współczesnej kosmologii, jak również możliwości poznawczych człowieka zastanawiającego się nad wszechświatem. Wśród innych autorów znaleźli się także: Krzysztof Maślanka, George Musser, Michał Tempczyk, Tadeusz Sierotowicz, ks. Zbigniew Adamek i Mieczysław Sawicki.
